

Sygn. akt II CZ 149/16

## POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa K. J.  
przeciwko L. Spółce  
Akcyjnej w M.  
o zapłatę,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym  
w Izbie Cywilnej w dniu 15 lutego 2017 r.,  
zażalenia strony pozwanej  
na wyrok Sądu Okręgowego w K.  
z dnia 24 czerwca 2016 r., sygn. akt I 1Ca .../16,

**oddala zażalenie.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem częściowym z dnia 15 lutego 2016 roku Sąd Rejonowy w K. oddalił powództwo K. J. przeciwko L. S.A. z siedzibą w W. o zasądzenie kwoty 12.750 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 8 marca 2014 roku.

W wyniku apelacji powódki Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 24 czerwca 2016 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy uznał, że Sąd pierwszej instancji przedwcześnie stwierdził brak czynnej legitymacji procesowej po stronie powódki w zakresie roszczenia o zwrot kosztów najmu pojazdu zastępczego i w wyniku tego nie rozstrzygnął istoty sprawy.

W sprawie zostało ustalone, że powódka jest właścicielką samochodu marki Audi A8 uszkodzonego na skutek zdarzenia komunikacyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r., którego sprawcą była osoba ubezpieczona w pozwanym Towarzystwie.

W postępowaniu likwidacyjnym strona pozwana wypłaciła powódce m.in. kwotę 369 zł z tytułu zwrotu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego.

Pozwana uznała, że pojazd powódki z uwagi na jego uszkodzenia mógł być wyłączony z eksploatacji maksymalnie przez okres 3 dni, stąd przyznała zwrot kosztów wynajmu w wysokości 100 zł + Vat za jeden dzień.

W dniu 6 grudnia 2013 r. powódka zawarła z firmą Agencja Pośrednictwa Finansowego S. W. umowę najmu pojazdu zastępczego Renault Megane, w której strony ustaliły czynsz najmu 150 zł brutto za każdy dzień.

Następnie, na podstawie umowy cesji z dnia 1 marca 2014 r. powódka przelała na rzecz S. W. wierzytelność w stosunku do pozwanej wynikającą ze zdarzenia z dnia 5 grudnia 2013 r. „w zakresie pokrycia kosztów wynajmu pojazdu zastępczego”.

Sąd Rejonowy uznał powyższe ustalenia dokonane w oparciu o dowody przedstawione przez strony, za wystarczające do przyjęcia braku legitymacji czynnej powódki do dochodzenia od pozwanego zwrotu kosztów wynajmu

samochodu zastępczego, bowiem zgodnie z art. 34 ust. 1 i art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz zgodnie z art. 509 k.c. celem i skutkiem dokonanego przez nią przelewu było przejście wierzytelności z tego tytułu na nabywcę i w wyniku tego utrata przez nią legitymacji procesowej czynnej w zakresie tego roszczenia.

Natomiast zdaniem Sądu Okręgowego, ustalając stan faktyczny sprawy Sąd pierwszej instancji niesłusznie poprzestał jedynie na przytoczeniu faktu dokonania w dniu 1 marca 2014 r. cesji, pomiędzy skarżącą a S. W., dotyczącej wierzytelności w stosunku do pozwanej spółki wynikającej ze zdarzenia z dnia 5 grudnia 2013 r., w zakresie pokrycia kosztów wynajmu pojazdu, pomijając jednocześnie pozostałe dowody i okoliczności sprawy, w tym wynikający z akt szkody oraz dowodu dołączonego do pisma procesowego z dnia 24 lipca 2015 r. stanowiącego rozszerzenie powództwa, fakt wpłaty przez K. J. w dniu 8 marca 2014 roku kwoty wynikającej z rachunku nr R1/3/2014 za najem pojazdu marki Renault Megane 1.5 o numerze rej. [...] oraz fakt żądania przez apelującą od ubezpieczyciela w dniu 11 marca 2014 roku, w drodze e-mailowej, zwrotu tej kwoty.

W ocenie Sądu drugiej instancji nie uwzględnienie powyższych okoliczności w powiązaniu z dalszymi działaniami skarżącej, tj. wystąpieniem z przedmiotowym pozwem oraz brakiem aktywności cesjonariusza - doprowadziło do naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisów postępowania przez oddalenie wniosku dowodowego skarżącej o przesłuchanie świadka S. W. na okoliczności dotyczące umowy najmu samochodu i w konsekwencji przedwczesne stwierdzenie braku legitymacji czynnej powódki, co skutkowało nierozpoznanie istoty sprawy w zakresie rozstrzygniętego wyrokiem częściowym roszczenia o zwrot kosztów najmu samochodu zastępczego. Z tych przyczyn Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W zażaleniu na powyższy wyrok strona pozwana zarzuciła naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. polegające na bezpodstawnym przyjęciu przez Sąd Okręgowy, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy i uchyleniu zaskarżonego

wyroku, mimo braku podstaw, bowiem Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy i niebudzący żadnych wątpliwości dokonał analizy zaoferowanych mu w dacie wyrokowania dowodów i trafnie stwierdził, że brak jest legitymacji procesowej powódki co do kwoty 12.750 zł z uwagi na cesję wierzytelności dochodzonej w rozstrzygniętej części; art. 380 k.p.c. w zw. z art. 378 k.p.c. w zw. z art. 386 § 6 k.p.c. poprzez rozpoznanie postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 15 lutego 2016 r. oddalającego wniosek o przesłuchanie świadka S. W. i nakazanie Sądowi przeprowadzenia tego dowodu, mimo braku zaskarżenia tego postanowienia przez apelującego oraz braku wniosku apelującego o przeprowadzenie tego dowodu, co skutkowało orzeczeniem poza granicami zaskarżenia; art. 381 k.p.c. w zw. z art. 386 § 6 k.p.c. polegające na nakazaniu Sądowi Rejonowemu w K. przeprowadzenia dowodu z przesłuchania w charakterze strony powódki na okoliczność jej legitymacji procesowej, który jest dowodem spóźnionym, gdyż nie został zawnioskowany w postępowaniu przed Sądem I instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że zażalenie przewidziane w art. 394<sup>1</sup> § 1<sup>1</sup> k.p.c. ma na celu jedynie skontrolowanie przez Sąd Najwyższy, czy orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji, przekazujące sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji, zostało prawidłowo oparte na jednej z przesłanek przewidzianych w art. 386 § 2 lub 4 k.p.c., a więc, czy powołana przez sąd drugiej instancji przyczyna uchylenia odpowiada wskazanej w uzasadnieniu podstawie ustawowej i czy rzeczywiście wystąpiła w sprawie. Dokonywana ocena powinna mieć zatem charakter formalny i skupiać się wyłącznie na ustanowionych w powyższych przepisach przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji i nie może wkraczać nie tylko w ocenę merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji w kwestii materialnoprawnych podstaw rozstrzygnięcia, lecz także w ocenę prawidłowości zastosowania przez ten sąd innych przepisów prawa procesowego, nie związanych bezpośrednio ze wskazaną przyczyną uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji (porównaj między innymi postanowienia z dnia 25 czerwca 2015 r., V CZ 6/16, z dnia 29 października 2015 r., I CZ 92/15 i z dnia 7 kwietnia 2016 r. II CZ 6/15, nie publ.).

Z tych przyczyn w rozpoznawanej sprawie przedmiotem oceny Sądu Najwyższego nie mogą być podniesione w zażaleniu zarzuty naruszenia art. 380 w zw. z art. 378 k.p.c., ani art. 381 k.p.c., nawet, jeżeli skarżąca powiązała je z art. 386 §6 k.p.c.. W rzeczywistości bowiem zarzucane, ewentualne uchybienia Sądu drugiej instancji, które miałyby zdaniem skarżącej naruszać powyższe przepisy, pozostają bez związku ze wskazaną przez ten Sąd przyczyną wydania wyroku kasatoryjnego na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., którą było nierozpoznanie istoty sprawy z powodu przedwczesnego, a więc bezpodstawnego na tym etapie postępowania, przyjęcia przez Sąd Rejonowy braku legitymacji czynnej powódki. Jedynie zatem zarzut naruszenia art. 386 § 4 k.p.c., uzasadniony w sposób przedstawiony w zażaleniu, może być przedmiotem oceny Sądu Najwyższego.

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy nierozpoznanie istoty sprawy, w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c., jest wadliwością rozstrzygnięcia polegającą na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź zaniechaniu zbadania przez ten sąd materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów stron z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (porównaj między innymi postanowienia z dnia 23 września 1998 r. II CKN 897/97, OSNC 1999/1/22, z dnia 12 lutego 2002 r. I CKN 486/00, OSP 2003/3/36 i z dnia 7 kwietnia 2016 r. II CZ 6/16, nie publ.). W szczególności do nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji dochodzi w razie oddalenia powództwa z uwagi na przyjęcie braku legitymacji procesowej po którejś ze stron, jeżeli, zdaniem sądu drugiej instancji, nie było do tego podstaw (porównaj między innymi wskazane wyżej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r. II CKN 897/97, z dnia 14 maja 2002 r. V CKN 357/00, z dnia 12 września 2013 r. IV CZ 76/13 i z dnia 12 grudnia 2013 r. V CZ 75/13, nie publ.).

Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie, w której Sąd Rejonowy nie oceniając merytorycznie roszczenia o zasądzenie kwoty 12 750 zł. tytułem zwrotu kosztów wynajmu samochodu zastępczego, oddalił powództwo w tym zakresie z uwagi na brak legitymacji czynnej powódki wynikający z dokonania przez nią przelewu tej wierzytelności, natomiast Sąd drugiej instancji nie podzielił tej oceny uznając ją za przedwczesną i wymagającą poczynienia

dodatkowych ustaleń, a zatem bezpodstawną na obecnym etapie postępowania. Nie ulega wątpliwości, że Sąd pierwszej instancji oddalając powództwo z powodu braku legitymacji czynnej, nie rozpoznał merytorycznie zgłoszonego roszczenia, a zatem nie rozpoznał istoty sprawy, w rozumieniu art. 386 §4 k.p.c. Skoro Sąd drugiej instancji nie podzielił oceny Sądu pierwszej instancji w kwestii braku legitymacji czynnej powódki z powodu jej przedwczesności, obowiązany był uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Zaskarżony wyrok nie narusza zatem art. 386 § 4 k.p.c., natomiast nie podlega ocenie Sądu Najwyższego, w ramach rozpoznawania zażalenia przewidzianego w art. 394<sup>1</sup> § 1<sup>1</sup> k.p.c., merytoryczna zasadność stanowisk Sądów obu instancji w kwestii legitymacji czynnej powódki.

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>14</sup> w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.

jw

kc